

*Мендела І.Я.*

*к.е.н., доцент кафедри готельно-ресторанної справи*

*факультету туризму*

*ДВНЗ «Прикарпатський*

*національний університет ім.В.Стефаника»*

*м.Івано-Франківськ, Україна*

## **ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Однією з найвизначальніших ознак регіону є його соціально-економічний розвиток. Різні показники соціально-економічного розвитку регіону аналізуються з метою встановлення реальної ситуації, на основі якої розробляється певна стратегія і тактика подальшого регіонального розвитку.

Івано-Франківська область є підсистемою соціально-економічного комплексу країни. Тому необхідністю є детальне вивчення основних показників його соціально-економічного розвитку.

За чисельністю населення Івано-Франківськ відноситься до середніх міст України. Станом на 01.01.2017 р. чисельність наявного населення міста становила 254,5 тис. осіб, що складає 18,4% від загальної чисельності Івано-Франківської області. На 1 січня 2017 року чисельність наявного населення області, за оцінкою, становила 1379,9 тис. осіб, у тому числі у міських поселеннях проживало 605,1 тис., у сільській місцевості – 774,8 тис. осіб [4].

Основні показники соціально-економічного розвитку:

1. Кількість зареєстрованих безробітних;
2. Середньомісячна заробітна плата (номінальна, реальна);
3. Заборгованість із виплати заробітної плати;
4. Індекс споживчих цін тощо.

По Івано-Франківській області у грудні 2017 році індекс споживчих цін на товари і послуги до грудня попереднього року склав 113,7%, у січні 2017 року – 101,9% [1], по Україні – 101,0% за грудень 2017 року [2].

За даними Державної служби статистики, базовий індекс споживчих цін в грудні 2017р. порівняно з попереднім місяцем в Україні становила 100,8%, за рік у цілому – 109,5% (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення АТО) [2].

Рівень безробіття по Івано-Франківській області становить 1,1% (грудень 2017 року) проти 1,4% на початок 2017 року (9162 осіб у грудні проти 11939 осіб на січень 2017 року) [1].

Станом на 01.01.2017 року на обліку в Івано-Франківському міському центрі зайнятості перебувало 1628 безробітних осіб. Рівень безробіття в місті склав 0,99% проти 1,38% на відповідну дату минулого року [4].

Кількість безробітних станом на 1 січня 2018 року, у порівнянні з відповідною датою 2017 року, скоротилася на 18,6% (на 2,1 тис.) та становила 9,2 тисячі. Кількість отримувачів допомоги по безробіттю скоротилася на 18,4% (на 1,8 тис.) та становила 7,9 тис. осіб [5].

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу та боргових інструментів) на 31 грудня 2016 р. склав 502,9 млн. дол. США. Основна частина інвестицій (99,3%) вкладена у матеріальні активи. Серед регіонів України за обсягом освоєння капітальних інвестицій Івано-Франківська область посідала 13 місце [1]. Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одиницю населення в Івано-Франківську станом на 31.12.2016 р. був значно вищий, ніж по Україні, а також по окремих обласних центрах з аналогічною чисельністю населення. В економіку міста було залучено 456,2 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій (станом на 01.01.2017 року) [4]. Івано-Франківськ піднявся у рейтингу порівняно з I кварталом 2017 року на 12 позицій та посів 2 місце з рівнем рейтингу максимальний *ineA* (кількість балів 214 проти 165 у I кварталі 2017 року) [4]. Сукупний обсяг іноземного капіталу порівняно з обсягом інвестиційна початок 2017р. збільшився на 6,7% [1]. У січні-червні 2017р. в економіку Івано-Франківської області інвестовано 1359,8 тис. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу) та вилучено

997,4 тис. дол. США. У січні-вересні 2017 року підприємствами та організаціями області освоєно 5387,7 млн. грн. капітальних інвестицій, що на 13,8 % більше від обсягу січня-вересня попереднього року. Обсяг залучених з початку інвестування в економіку області прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 1 жовтня 2017 року становив 922,4 млн. дол. США, що у розрахунку на одну особу населення склало 669,2 дол. У звітному періоді в економіку інвестовано 1783,1 тис. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу) та вилючено 1390,8 тис. дол. США. Сукупний обсяг іноземного капіталу порівняно з обсягом інвестицій на початок 2017 року збільшився на 11,6 % [3].

Темпи зростання заробітної плати в цілому по м. Івано-Франківськ та області протягом останніх років мають позитивну динаміку.

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за 2016 рік склала 4371 грн [4]. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників, зайнятих в економіці області, у січні-вересні 2017 року становила 5934 грн., що на 45,1 % більше у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року [3]. Середній розмір номінальної заробітної плати штатних працівників, зайнятих на підприємствах, в установах, організаціях області та їхніх відокремлених підрозділах з кількістю найманих працівників 10 і більше осіб, у грудні 2017 року становив 6935 грн, що у 2,2 раза вище рівня мінімальної заробітної плати (3200 грн). Індекс реальної заробітної плати по області у грудні 2017р. порівняно з листопадом 2017р. становив 110,1%, відносно грудня 2016р. – 121,6%, у січні-грудні 2017р. порівняно з відповідним періодом попереднього року – 126,1% [1].

Середній розмір заробітної плати у вакансіях станом на 1 січня 2018 року становить 4,0 тис. грн. (на 1 січня 2017 року – 2,5 тис. грн.), у 61% вакансій розмір заробітної плати – вище мінімальної [5]. Розмір мінімальної заробітної плати на 2018 рік становить 3723 грн.

Станом на 01.10.2017 року борги з оплати праці склали 24,1 млн. гривень. В загальній сумі боргу 10,7 млн. грн. або 44,6 % загальної суми заборгованості

складають борги з оплати праці підприємств-банкрутів [3]. На 1 січня 2018р. загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати становила 19,6 млн.грн, з неї 6 млн.грн припадало на економічно активні підприємства [5].

З метою підтримки підприємництва в Івано-Франківській області реалізується Регіональна цільова програма розвитку малого та середнього підприємництва на 2017-2018 роки. На виконання заходів Регіональної та місцевих програм на 2017 рік було передбачено 3096,2 тис. грн, у тому числі в обласному бюджеті – 1600,0 тис. грн, у районних та міських – 1496,2 тис. грн [3]. Також розроблена Стратегія розвитку міста Івано-Франківська на період до 2028 року. Розроблено стратегічні напрями розвитку міста: місто підтримки інвестицій та розвитку бізнесу; місто комфортного проживання, енергоефективної та дружньої до довкілля інфраструктури; місто відкритої влади та сучасного управління; місто якісної освіти, медицини, різноформатного культурного середовища [4].

Таким чином, за рівнем соціально-економічного розвитку Івано-Франківська область займає передові позиції в державі. Проведений аналіз показників соціально-економічного розвитку Івано-Франківської області відображає стан і тенденції економічного та соціального розвитку області.

Отже, розвиток регіону має відбуватися у паралельному та у тісному взаємозв'язку з детальним вивченням показників соціально-економічного розвитку. При здійсненні комплексного аналізу регіон зможе забезпечити собі динамічний і більш стабільний розвиток порівняно з іншими регіонами в майбутньому, а це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та економічному розвитку Івано-Франківської області.

#### **СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:**

1. Головне управління статистики в Івано-Франківській області [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ifstat.gov.ua/> (дата звернення 31.01.2018).
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 31.01.2018).

3. Івано-Франківська обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.if.gov.ua/> (дата звернення 02.02.2018).
4. Івано-Франківськ. Офіційний сайт міста [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.mvk.if.ua/> (дата звернення 01.02.2018).
5. Івано-Франківський регіональний центр зайнятості [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.dcz.gov.ua/> (дата звернення 01.02.2018).